

Shared decision making

kanttekeningen vanuit de ethiek

Prof dr JJM van Delden
Julius Centrum, afd medische ethiek
UMC Utrecht

Definitie van Shared decision making

Kern-elementen:

- Er zijn ten minste twee betrokkenen
- Beide partijen delen informatie
- Beide partijen werken aan besluitvorming
- Er wordt een beslissing genomen waarover beide partijen het eens zijn

Charles, Gafni, Whelan, Soc Sci Med 1997

Kanttekeningen

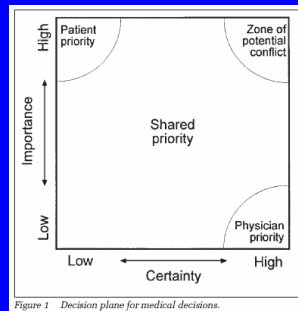
- Domein discussie: is SDM voor elke situatie de juiste strategie?
- Willen en kunnen patiënten wel altijd SDM?
- Willen en kunnen hulpverleners wel altijd SDM?
  - Ga ik nu verder niet op in: in grote lijnen lijkt me dit een redelijke eis

Is SDM altijd juiste strategie?

- Er moet wel iets te kiezen zijn!
  - Cave: niet behandelen wordt vaak niet als keuze voorgesteld!
- Soms moet je patiënten beschermen tegen keuzes (vb: lage kans geneeskunde)
- Bij conflicten is meer nodig dan SDM

Is SDM altijd juiste strategie?

Voorstel Whitney, MDM 2003

Willen/ kunnen patiënten wel SDM?

- Sommige patiënten willen geen keus
- Sommige patiënten willen (bepaalde) informatie niet
- Patiënten zijn ziek en dus (?) verminderd autonoom
- SDM legt teveel nadruk op logica van het kiezen

Repliek vanuit de ethiek

- Maak onderscheid tussen autonomie als:
  - Recht
  - Ideaal
- Deze verschillen gaan gepaard met verschillende plichten van de hulpverlener

Autonomie als recht

- Recht op zelfbeschikking, vrijheidsrecht
- Benadrukt de gelijkwaardige relatie tussen mensen
- Aangezien dit een recht is worden er geen voorwaarden gesteld, zolang je de drempel maar haalt (je mag dus ook onverstandige dingen doen)

Autonomie als ideaal

- Deugden zoals: individualiteit, integriteit, authenticiteit: het leven tot een eigen leven maken
- NB: deugden impliceren altijd een balans (Aristoteles): dus vergeet niet dat mensen deel uitmaken van gemeenschappen
- Ideaal blijft belangrijk zelfs als de drempel niet wordt gehaald
- Recht valt niet samen met ideaal

Respect voor autonomie

- Zelfbeschikkingsrecht (autonomie als recht)
  - Recht op informatie
  - Toestemmingsbeginsel
- Voorwaarden scheppen voor verwerkelijking autonomie ideaal (ideaal)
  - Mensen ondersteunen in besluitvorming
  - SDM als zorg voor actorschap (logica zorgen)